

[poslovnih.hr](https://www.poslovnih.hr)

‘Hrvatska ima jednu šansu, a ta šansa je digitalna transformacija’

Poslovnih.hr

17-22 minutes

Konferenciju Digitalna poslovna Hrvatska – Digitalna transformacija i transparentnost održanu u Bjelovaru otvorio je Vladimir Nišević, glavni urednik Poslovnog dnevnika.

“Digitalizacije je tema koja je pomalo mistificirana, a ona je budućnost htjeli mi to ili ne. Naš BDP bi jače rastao da smo digitaliziraniji, digitalizacija je važna za našu djecu, za sve nas. Bjelovar je grad koji je pokazao inicijativu i zato nam je idealan za početak ove naše priče”, objašnjava Nišević

Dario Hrebak, gradonačelnik grada Bjelovara kaže kako sva relevantna istraživanja naglašavaju da je digitalna transformacija put za uspjeh, i kad napravimo digitalne korake.

“Estonija je postala zmaj EU, digitalno je transformirala društvo, i ide velikim koracima prema naprijed. Ona danas ima malu efikasnu javnu upravu koja je na raspolaganju građanima, a smanjeni su troškovi administracija, a učinkovitost je maksimalna. Mi u Bjelovaru tome težimo. Hrvatska ima jednu šansu, a ta šansa je digitalna transformacija, ona dovodi do investicija, novih gospodarskih subjekata, rasta ekonomije, novih radnih mjesta i niza benefita. Time ćemo se najprije priključiti mnogim modernim zemljama EU”, kaže Hrebak.

Hrebak je okupljenima prezentirao kako je Bjelovar postao prvi digitalizirani grad u RH.

“Kada sam postao gradonačelnik vidio sam koliko ljudi radi u gradskoj upravi i koliko žele da taj projekt uspije. Tvrtka IN2 je prije godinu dana dobila natječaj, a uz druge suradnike i partnere na

projektu ubrzo smo došli do situacije da smo mogli pokazati kako se troši javni novac i kako radi gradska uprava, a cilj nam je transparentnost i digitalna transformacija procesa naše gradske uprave. Odabrali smo 80 procesa koje treba informatizirati i koji će ubrzati administraciju, smanjiti radne procese, kraći je vremenski rok i za njega treba manje ljudi”, objašnjava Hrebak.

Kako kaže trebalo je puno strpljenja i puno truda, ali danas imaju 15 digitaliziranih procesa, i nastavljaju tim tempom i dalje.

“Digitalizaciji nema kraja, samo je pitanje koliko ste vi daleko spremni ići. Prvi smo digitalizirani grad i najteže je iza nas, sustav ćemo nadograđivati, baza podataka imat ćemo sve više i imamo cijeli set mogućnosti koje nam se otvaraju i moramo ih iskoristiti”, smatra Hrebak.

Fragmentirana uprava

Panel na temu Digitalizacija i transparentnost otkrio je osnovne prednosti digitaliziranih sustava, važnost prilagodbe zaposlenika i koliko je ključan faktor kibernetičke sigurnosti.

“Industrija 4.0. olakšat će nam one poslove koji su tu da se digitaliziraju. Moramo se prilagoditi, inače ćemo biti pregaženi i svi koji idu u tim smjeru bit će ispred nas. Optimizacija je cilj i nas i građana. U EU smo 20. po tome i ima prostora da budemo bolji i na tome radimo, primjerice 40 projekata smo dogovorili za digitalizaciju procesa javne uprave. Fragmentiranost javne uprave je ključna, a mi težimo i tome da se povežu institucije i premda intenzivno radimo na tome to je kompleksan zadatak. Rješenja koja koristi Estonija i mi želimo postići”, kaže Bernard Gršić, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva.

Hrebak kaže kako je razbio niz predrasuda i na tu transparentnost je ponosan.

“Mi smo time pokazali da u gradskoj upravi nemamo uhljeba. Posao nije bio lak, ali put transparentnosti nije nešto što mnogi gradonačelnici biraju. Ja osobno mirnije spavam, nema muljanja s digitalizacijom i transparentnosti, više me ne gledaju kao lokalnog šerifa”, kaže Hrebak.

Vuk Vuković, politički ekonomist i suosnivač britansko-hrvatskog startupa Oraclum Intelligence Systemsa tvrdi kako je osnovna ideja bila zaustaviti malverzacije u javnim nabavama.

“Kad imate ovakav oblik transparentnosti kao što ima grad Bjelovar, malverzacije u javnoj nabavi i prodaji zemljišta su praktički nemoguće. Kad sva tijela i jedinice javne vlasti to uvedu, smanjuje se mogućnost za bilo kakvu korupciju i time omogućujete rast zdravom sustavu i gospodarstvenicima”, smatra Vuković.

Nova radna mjesta

Kako tvrdi Vuković, iako će se zbog digitalizacije i tehnoloških napretka biti gubitka radnih mjesta, rast će mogućnosti za potpuno novim radnim mjestima.

“Svijet se mijenja oko nas, moramo se i mi mijenjati. Digitalizacija dovodi do zapošljavanja, preraspodjele posla, a ne do otpuštanja. Oni koji žele upravljati digitalnom tehnologijom, za njih je budućnost svijetla”, kaže Gršić.

Hrebak kaže kako je naša uprava velika, preskupa i neučinkovita i kako takav sustav ne može opstati.

“Čak 43 posto građana nam ne radi i takav sustav je neodrživ. Nisam za radikalne rezove, mi smo smanjili broj djelatnika za deset u dvije godine, izbalansirali smo posao i digitalizacijom rasteretili zaposlenike. Time radimo velik iskorak u upravljanju resursima u Hrvatskoj”, pohvalio se Hrebak.

Ivana Jurković Pišćević, direktorica Tehnološkog parka Bjelovar kaže kako je razlika između javnog i realnog sektora u tome što realni sektor više nema vremena čekati.

“Cijeli postupak digitalizacije nam je dosta loš, po ulaganju u inovacije i razvoj smo s 23. došli na 22. mjesto u EU i imamo najviše zadataka koje odlaze na neinovacijske procese. Treba osvješćivati poduzetnike, starije uvjeravati u prednosti koje digitalizacija nosi, reći im da neće ostati bez posla već će se educirati i ići dalje. Mi im pružamo podršku, u realnom sektoru je poduzetnicima jako teško. U zadnjih tjedan dana smo saznali da su nam prošla četiri projekta koje smo pisali za naše poduzetnike”, smatra Jurković Pišćević.

Vuković smatra da iako postoji opasnost, postoje i rješenja kada je kibernetička sigurnost u pitanju. Gršić napominje kako digitalizirani sustavi jamče da su pogreške minimalne, ali o kibernetičkoj sigurnosti se itekako mora voditi računa.

“Na nama je da te opasnosti svedemo na minimum. Naš sustav koji smo digitalizirali detektira greške i funkcionira po pravilima. Ugroze se pojavljuju svakodnevno, ali ako se sve provodi po pravilima nema straha”, poručuje Hrebak.

Europa e-računom želi da se podaci sami importiraju u sustav

Na konferenciji Digitalna poslovna Hrvatska, predavanje i radionicu na temu (ne)spremnosti hrvatskog gospodarstva za e-račun održao je Viktor Obrol iz Sektora digitalnih komercijalnih rješenja u Fini.

Podsjetio je da svi obveznici javne nabave od 1. srpnja ove godine imaju obvezu razmjene elektroničkih računa koji su predmet ugovora o javnoj nabavi. Ti obveznici dijele se u tri osnovne skupine: obveznici u 100-postotnom vlasništvu RH s obvezom korištenja Fine kao posrednika, drugi i sektorski naručitelji poput ZET-a i HEP-a koji biraju vlastitog financijskog posrednika, te institucije koje su u 50-postotnom ili više u vlasništvu regionalne i lokalne samouprave, dakle gradova i vrtića, koji također mogu odabrati svog posrednika. Što se tiče pojedinačnog slanja računa putem web aplikacije e-Račun za državu, ne zahtijeva integraciju sa sustavom, cijeli proces odvija se kroz web aplikaciju, a registracija se vrši online bez potrebe dolaska u Finu.

"Postoje dvojbe kod krajnjih korisnika koji moraju primjenjivati ovaj Zakon, poput pitanja što sve ulazi u razmjenu električnih računa. Dakle, ulazi gotovo sve. Nabava preko narudžbenice ili jedne ili više ponuda također je uključena u razmjenu e-računa. Sva eventualna pitanja službeno se upućuju Ministarstvu poduzetništva, uz iznimke isključene iz ovog Zakona koje tome ne podliježu", napominje Obrol.

Postoji nerazumijevanje pojedinih termina, napominje, a to je informacijski posrednik, točnije bilo koja pravna osoba koja na području RH osigurava uslugu razmjene elektroničkih računa i općenito razmjene digitalnih informacija, te sistematski integrator,

točnije pravna osoba koja u javnom subjektu održava softver za obavljanje poslovanja, odnosno interni računovodstveni sustav, objasnio je Obrol i dodao da informacijskih posrednika danas ima 15.

"Fina je u svemu tome provedbeno tijelo jer ima strukturu za razmjenu e-računa koja je uspostavljena još 2005. godine. Osnovni problem (ne)spremnosti na e-računa nacionalnoj razini je to što se pojavilo 15 informacijskih posrednika, od kojih neki nisu spremni ni tehnički ni znanstveno pružati ove usluge, a Europa je propisala da u zemlji članici mora postojati određeno centralno mjesto koje će raditi kontrolu svih e-računa i jesu li u skladu s normama Europske komisije. Veliki broj obveznika javne nabave po tržišnom principu je odabrao informacijskog posrednika bez da znaju da mu ne omogućavaju razvoj koji nije u skladu s normama", objasnio je.

Naveo je prednosti centralne platforme: standardizirani način povezivanja, objavljeni registar korisnika, povezanost svih sudionika uključujući i informacijske posrednike, jednostavno adresiranje sudionika, jedno mjesto za slanje e-računa, svi računi prolaze preko centralne platforme, proces usmjeravanja obavlja centralna platforma i visoka razina transparentnosti.

"Europa e-računom želi da se podaci sami importiraju u sustav, želi se eliminirati bespotreban dodatni posao i papirologija. Zakonski preduvjeti za pravoavljanost e-računa koji su ispunjeni su suglasnost za primanje računa u pisanom obliku, vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost računa", naveo je Obrol.

U nastavku konferencije Milan Komorčec, managing partner za financije, prodaju i marketing iz tvrtke DignetSoftware, govorio je o doprinosu digitalizaciji poslovne zajednice na primjeru svoje tvrtke.

DignetSoftware, idejni začetnik globalnog lidera maloprodajnih rješenja danas vrši poslovne aktivnosti u više od 30 zemalja svijeta na pet kontinenata, a planiraju osvojiti i šesti, točnije SAD. Bave se implementacijom poslovnog softvera. Prvi je ERP softver za područje financija, prodaje, nabave servisa i ostalog, maloprodajnih softvera, u sklopu kojeg bilježe 2500 klijenata u 100 država.

Izgrađen je kao vertikalna poslovni sustav Microsoft Dynamics

NAV, te pokriva ključne poslovne procese maloprodaje, ugostiteljstva i benzinskih servisa.

"Tu je i Dynamicweb, jedina platforma koja predstavlja kombinaciju rješenja e-commerce, CMS, Pim i marketing i trenutno je aktivno 12.000 Dynamicweb mrežnih stranica. Zatim Power BI, moćno rješenje za vizualizaciju podataka koje transformira podatke u jasne grafičke prikaze koji pomažu da prikupite i organizirate podatke kako biste se mogli fokusirati na ono što vam je najbitnije. Imamo i IBM Watson Analytics, točnije IBM cloud rješenje za analizu i vizualizaciju podataka", naveo je Komorčec.

Tvrtka će predstaviti globalna rješenja za poslovanja 25. listopada i održati 7. Poslovno-tehnološku konferenciju, a oba događaja održat će se u zagrebačkom Arena Centru.

Direktorica Tehnološkog parka Bjelovar Ivana Jurković Piščević održala je predavanje o tehnološkoj budućnosti dostupnoj poslovnim subjektima.

"Digitalnoinovacijski centri mogu pomoći da svako poduzeće, bilo ono malo ili veliko, visokotehnološko ili ne, te javni sektor iskoriste digitalne mogućnosti. Digitalnoinovacijski centri, čiju jezgru čine tehničke ili istraživačke organizacije, služe kao jedinstvena kontaktna točka putem koje poduzeća i javni sektor imaju pristup tehnologiji, podršci za ispitivanje i tehničkoj podršci, financijskom savjetovanju, informacijama o tržištu i mogućnostima umrežavanja. Zato su važne tvornice budućnosti i pitanje postojećeg stanja, digitalne transformacije, što najbolje odgovara postojećoj situaciji, koji su elementi... Moramo detektirati mogućnosti i odabrati najvažnije elemente, a ključni aspekt je zajedništvo", rekla je Jurković Piščević i dodala da se države članice pozivaju da u 2019. ojačaju svoje mreže digitalnoinovacijskih centara, s naglaskom na pružanju potpore lokalnim zajednicama MSP-ova u digitalnoj transformaciji.

Uz fleksibilan način rada koji nudimo developeri mogu raditi na zanimljivim svjetskim projektima iz rodnog grada, bez da odlaze van

Na konferenciji je održana i druga panel diskusija na temu poreza i

IT sektora.

U javnu raspravu o prijedlozima o poreznoj reformi aktivno je već četvrtu godinu zaredom uključen AmCham, čija je izvršna direktorica Andrea Doko Jelušić istaknula da porezna politika nije jedino na čemu treba raditi, no da istovremeno oblikuje troškove i uvjete svake kompanije, pa tako i IT kompanije. "Konkurentnost se bazira na inovacijama i ljudima koji su danas mobilni, velika je potražnja za stručnjacima koji idu za boljim uvjetima. Još smo 2015. radili preporuke o pozicioniranju IT industrije kao strateške industrije u Hrvatskoj, a pritom smo proučavali situaciju u drugim zemljama. Najpoznatiji primjer je onaj Rumunjske koja ima nula posto poreza na dohodak u softverskoj industriji, kao i Ukrajina s pet posto. Čak i u područjima koja se ne odnose na IT industriju, zemlje se bore za konkurentnost. Skuplje ulagačke destinacije poput Češke ili Slovačke imaju najveću poreznu stopu od 25 posto, a mi sa svojih 36 posto nismo na toj razini. Kod nas su porezne reforme išle u tri smjera, a to su povećanje neoporezivog dohotka na 4,8 što bi omogućilo veće prihode bez dodatnih opterećenja i smanjenje stope 24 posto na 12 radi veće konkurentnosti, no pritom smo najmanje konkurentni u segmentu tzv. visokih plaća", upozorava Doko Jelušić.

Godine 2015. preporuke AmChama, objašnjava Doko Jelušić, odnosile su se na poticanje izvoznih komponenti IT industrije, povećanje konkurentnosti kroz porezne stope, s ciljem da se omogući jedno centralno državno tijelo koje može biti driver IT industrije i horizontalnih mjera IT tehnologije u državnoj upravi, sve do obrazovanja i uključenosti građana. Priznaje da su se neke stvari pomaknule poput fleksibilnog radnog vremena i toplih obroka u IT industriji, no dodaje da još uvijek nedostaje fokusa. "Drugi trče brže od nas. Snižavali smo porezne stope, ali to je radila i Rumunjska, i to ne samo u IT sektoru. Porezni sustav treba biti što transparentniji. Također, svaki poslodavac želi honorirati rad, tu je i potencijalna penalizacija i pitanje kako zadržati čovjeka nakon neke dobne granice. Smatramo da je bolje porezno rasterećenje, a ne selektivno rješavanje izazova. Potrebno je da se fokusiramo i budemo odlučniji, a važna je i brža i agilnija javna uprava",

istaknula je Doko Jelušić i dodala da postoje odlični primjeri u sferi državne uprave poput Bjelovara, veliki broj e-recepata i fiskalizacija, a država se, kazala je, priprema i za plaćanje e-pristojbi koje će zamijeniti biljeg. No, u usporedbi s drugim zemljama, u Hrvatskoj privatni sektor u procesima digitalne transformacije zaostaje za javnim sektorom, upozorava. "Nedostaje kapaciteta i osnovne informatizacije, primjena umjetne inteligencije, reorganizacija poslovanja... Tu su i EU fondovi, iznosi su dosta veliki i po meni nerealni, stoga moramo šire pristupiti planiranju EU fondova i informatizaciji kako bi iznosi i manji od, primjerice, 150.000 bili dostupni", navela je.

Raspravljalo se i o gospodarskim izazovima u Hrvatskoj, a Doko Jelušić rekla je da odnos SAD-a i Hrvatske obuhvaća dva bilateralna pitanja – vizni režim i dvostruko oporezivanje. "Problem je sve aktualniji, što nije loše jer to znači da hrvatske tvrtke pristupaju sve češće američkom tržištu i konkurentne su. Većina američkih tvrtki ovdje djeluje preko europskih centrala koje imaju ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, dok se male i srednje tvrtke kod nas suočavaju s opterećenjima. Naše kompanije, koje si to mogu priuštiti kao privremeno rješenje, otvaraju svoje podružnice u zemljama koje to imaju riješeno, no ni to ne prolazi bez dodatnih troškova. Tehnologija se brzo mijenja, gotovo preko noći uz sve inovacije, stoga bi svi segmenti društva trebali nastojati uloviti korak i biti u toku", napominje Andrea Doko Jelušić.

Tvrtka Axess Cro s radom je u Bjelovaru počela prije manje od godinu dana i danas broji 13 zaposlenika, a predstavnik tvrtke, softver developer Danijel Baruškin, istaknuo je da država treba napraviti okvir i strategiju jer je IT područje važno, kao i visokotehnološka zanimanja na koja se potrebno fokusirati kroz zadržavanje pravnog okvira i benefita za ljude nakon fakulteta. Tako bismo ih, kaže, privukli i zadržali, a njihov bi rad bio cijenjen i plaćen kao i u uređenijim državama, bez birokratizacije sustava. "Potrebno je fokusirati se na nekoliko strateških djelatnosti. Primjer Rumunjske koji je Doko Jelušić navela je odličan, ima ih još i daju se lako primijeniti. Svi poslodavci će iskoristiti benefite koje im zakonodavni okvir pruža, ali po meni je to privremeno zakrpavanje

rupa, a ne stvaranje strategije u okruženju za rast kompanija. Treba odlučnosti, volje i hrabrosti, ali i jasno definirati zakonodavne okvire radi poslodavaca i zaposlenika. Primjerice, IT industrija bit će značajno pogođena Zakonom o paušalnom obrtu, premda je Vlada povećala iznos na 30.000 kuna godišnje, no u dvije godine broj IT tvrtki narastao je s 1200 na 3000 njih, tu je nastao problem i zato je potreban pravni okvir", smatra Baruškin.

Prokomentirao je i smanjenje poreza na mlade, navodeći da IT sektor ima visokoobrazovani kadar koji počinje raditi s 24-25 godina. "Prvi benefit do 25. godine neće ni osjetiti. Od 25 do 30 godina, kada se pola od poreza naplaćuje, bit će dobro jer je svako porezno rasterećenje dobro, no nakon 30. poslodavci možda neće moći kompenzirati tu razliku da bi vratili onu razinu plaće koju su imali prije nego su navršili 30 godina, uz sve znanje i kompetenciju. Taj bi smjer moralo cjelovitije sagledati i omogućiti porezno rasterećenje. IT industrija, softver poglavito, specifična je zbog mobilnosti koja nije bitna u onom kontekstu za koga radite, već da možete raditi iz bilo kojeg kuta svijeta. Kompanije to prihvaćaju jer ljudi koji su kvalitetan kadar žele neku komociju", istaknuo je Danijel Baruškin.

Brzorastuća IT tvrtka je i Serengeti koja u Hrvatskoj ima podružnice u Bjelovaru s 20 zaposlenih i Varaždinu sa sedmero zaposlenih u development sektoru, te u Austriji i Nizozemskoj prodajnog tipa. Program menadžerka tvrtke Ivanka Vranješ objasnila je da su Bjelovar izabrali zbog dobre komunikacije s javnom upravom i njihova velikog interesa za pomoć poduzetnicima, IT područje i stručnjake u ovom području, a dobru suradnju ostvarili su i s Veleučilištem u Bjelovaru. Vranješ se dotaknula benefita poput fleksibilnog radnog vremena, toplog obroka i kave, za što kaže da se danas podrazumijevaju i da bi ih svaka tvrtka trebala nuditi.

"Uz fleksibilan način rada koji nudimo developeri mogu raditi na zanimljivim svjetskim projektima iz rodnog grada, bez da odlaze van. No, što se tiče razvoja IT sektora i samim time poreznog pitanja, imam osjećaj da gubimo fokus i počinjemo lutati, zato često i kasnimo. Očekuju nas novi načini rada i trebamo ponuditi znanje na tržištu, no mislim da Hrvatska još nije spremna za novi svijet i

promjene, a one se najprije ispolje u IT sektoru", istaknula je Ivanka Vranješ.